

**Мелітопольський державний педагогічний університет імені
Богдана Хмельницького
Факультет інформатики, математики та економіки
Кафедра економіки, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу**

Назва освітнього компонента (Обов'язковий/вибірковий)	Основи розвитку продуктивних сил економіки <i>Вибірковий</i>
Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий)
Спеціальність	051 Економіка
Освітня програма	Розвиток продуктивних сил та регіональна економіка
Рік викладання	
Семестр	семестр
Викладач (-і)	доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу
Профайл викладача	
Контактна інформація та комунікація (зворотний зв'язок)	Онлайн-консультації: через систему центру освітніх дистанційних технологій
Сторінка освітнього компонента на сайті центру дистанційних освітніх технологій Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	

Анотація до освітнього компонента

Освітній компонент (ОК) «Основи розвитку продуктивних сил економіки» містить теоретичні та практичні аспекти розвитку продуктивних сил України, особливості їхнього розміщення та територіальної організації. Охарактеризований розвиток природно-ресурсного, соціально-трудового, виробничого та науково-технічного потенціалу економіки регіонів. Проаналізована державна регіональна економічна політика та механізми її реалізації. Дана характеристика господарств великих економічних районів України та особливості регіонального розвитку, розкриваються тенденції і

форми розвитку продуктивних сил регіонів та їхні зовнішньоекономічні зв'язки в умовах глобалізаційних процесів. ОК відповідає структурі та змісту освітньої програми «Розвиток продуктивних сил та регіональна економіка» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 051 Економіка кваліфікації Доктор філософії (PhD).

Мета та завдання освітнього компонента

Метою освітнього компонента «Розвиток продуктивних сил економіки» є формування у здобувачів вищої освіти знань, навичок і умінь, розвиток здібностей щодо розміщення, територіальної організації та галузевої структури продуктивних сил України, аналізу стану і визначення головних напрямів регіонального розвитку економіки в умовах ринкових відносин.

Завдання освітнього компонента.

прияти розумінню:

- сутності, закономірностей і факторів розміщення продуктивних сил;
- місця і ролі курсу в системі економіки та управління персоналом. озвивати здібності.
- розв'язувати практичні проблеми у сфері формування, розвитку та управління підприємствами з урахуванням регіональних особливостей його функціонування;
- формування ефективної управлінської команди, яка високо професійно використовує людський потенціал у досягненні цілей організації.

3. Засвоїти методологічні основи управління персоналом, а також оволодіти навичками використання соціально-економічних і психологічних технологій управління.

За результатами навчання за освітнім компонентом здобувачі вищої освіти мають **знати**:

основні поняття, закони і закономірності розміщення продуктивних сил і функціонування регіональної економіки, принципи та критерії економічного районування;

вміти:

- визначати та аналізувати показники соціально-економічного розвитку регіонів України, показники сучасного стану та напрямки регіонального розвитку економіки;

- обирати оптимальний варіант розміщення продуктивних сил з урахуванням конкретної виробничої та екологічної ситуації.

Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування освітнього компонента

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері економіки, провадити дослідницько-інноваційну діяльність, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань, а також уміння їх впроваджувати в освітню та практичну діяльність.

Спеціальні (фахові) компетентності (ФК)

ФК 10. Розуміння сутнісної та структурно-функціональної характеристики економіки регіонів, міст, громад, володіння інституційно-методичним інструментарієм проблемно-орієнтованого та активорієнтованого аналізу економіки на регіональному та локальному рівнях, здатність виявляти види економічної діяльності, які володіють потенціалом зростаючої економічної та соціальної віддачі, забезпечення стратегічної конкурентоспроможності регіонів та громад у національному та світовому вимірі.

ФК 12. Здатність досліджувати механізми реалізації розвитку продуктивних сил з позиції забезпечення добробуту населення регіонів та територіальних громад, розробляти науково-практичні рекомендації щодо ефективного використання людського потенціалу та соціального капіталу громад.

Компетентності, направлені на досягнення глобальних цілей сталого розвитку, які формуються в освітньому компоненті

Якісна освіта, гендерна рівність, зменшення нерівності, мир та справедливість, партнерство заради сталого розвитку.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 15. Знання сучасних парадигм дослідження соціально-економічного розвитку регіонів та громад; закономірностей та чинників формування і розвитку економіки регіонів; процесів та явищ розвитку територій; відтворювальних, ринкових, інституційних та зовнішньоекономічних структурних диспропорцій в економіці регіонів.

ПРН 16. Знання інституційних засад формування та реалізації державної регіональної політики; механізмів регулювання соціально-економічними процесами на регіональному та локальному рівнях; методичного алгоритму розробки та реалізації стратегій регіонів та громад.

Soft Skills, які формуються в освітньому компоненті

1. Комунікація
2. Критичне мислення
3. Вирішення проблем
4. Прийняття рішень
5. Емоційний інтелект
6. Ненасильницьке спілкування
7. Управління знаннями

8. Робота в режимі невизначеності
9. Самоаналіз і саморефлексія.

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	лекція	семінарське заняття	самостійна робота	Загальна кількість годин
Кількість годин <i>Денна форма</i>	22 год.	20 год.	78 год.	120/4 кр.

Політика освітнього компонента

Курс передбачає роботу в колективі.

Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом.

Вчасно виконувати завдання семінарів та завдань самостійної роботи;

Вчасно та самостійно виконувати контрольні завдання

Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні інтернет-ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.

Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Розміщення продуктивних сил як наука	12	2	2			8
Тема 2. Теоретичні підходи до розміщення продуктивних сил	12	2	2			8
Тема 3. Закономірності, принципи та фактори розміщення продуктивних сил	12	2	2			8
Тема 4. Економічне районування та територіальна організація продуктивних сил	12	2	2			8
Тема 5. Наукові методи економічного обґрунтування розміщення виробництва	12	2	2			8
Тема 6. Природно-ресурсний потенціал України та його оцінювання	12	2	2			8
Тема 7. Населення та людські ресурси України	12	2	2			8
Тема 8. Виробничий та науково-технічний потенціал України	12	2	2			8
Тема 9. Основні засади розвитку господарського комплексу України	12	2	2			8
Тема 10. Міжгалузеві комплекси та їх роль у розвитку економіки України	12	4	2			6
Усього годин	120	22	20			78

Програма освітнього компонента

ТЕМА 1. РОЗМІЩЕННЯ ПРОДУКТИВНИХ СИЛ ЯК НАУКА
Продуктивні сили як невід’ємна складова розвитку економіки. Предмет, об’єкт вивчення та мета науки. Методологія курсу «Основи розвитку продуктивних сил економіки».

ТЕМА 2. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО РОЗМІЩЕННЯ ПРОДУКТИВНИХ СИЛ

Розвиток науки «Основи розвитку продуктивних сил економіки». Основні теорії науки. Їхня класифікація та сутність.

ТЕМА 3. ЗАКОНОМІРНОСТІ, ПРИНЦИПИ ТА ФАКТОРИ РОЗМІЩЕННЯ ПРОДУКТИВНИХ СИЛ

Закони розміщення продуктивних сил. Закономірності розміщення продуктивних сил. Основні принципи розміщення продуктивних сил. Фактори розміщення продуктивних сил.

ТЕМА 4. ЕКОНОМІЧНЕ РАЙОНУВАННЯ ТА ТЕРИТОРІАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОДУКТИВНИХ СИЛ

Сутність, види, критерії і принципи економічного районування. Проблемне економічне районування. Форми розміщення та територіальної організації продуктивних сил. Територіальна організація продуктивних сил України.

ТЕМА 5. НАУКОВІ МЕТОДИ ЕКОНОМІЧНОГО ОБГРУНТУВАННЯ РОЗМІЩЕННЯ ВИРОБНИЦТВА

Аналіз ефективності розміщення виробництва. Характеристика показників, що узагальнюють розвиток і розміщення виробництва. Інтегральна оцінка розвитку регіону. Територіальні баланси.

МОДУЛЬ 2. ЗАГАЛЬНІ УМОВИ РОЗМІЩЕННЯ ТА РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ УКРАЇНИ

ТЕМА 6. ПРИРОДНО-РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ ТА ЙОГО ОЦІНЮВАННЯ

Поняття природно-ресурсного потенціалу, його структура та оцінювання. Природні передумови та їхня роль у розміщенні продуктивних сил. Характеристика природно-ресурсного потенціалу України.

ТЕМА 7. НАСЕЛЕННЯ ТА ЛЮДСЬКІ РЕСУРСИ УКРАЇНИ

Чисельність населення та джерела його формування. Система розселення населення. Людські ресурси та зайнятість населення.

ТЕМА 8. ВИРОБНИЧИЙ ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ

Виробничий потенціал. Науково-технічний потенціал.

ТЕМА 9. ОСНОВНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

Поняття та структура господарського комплексу. Особливості формування виробничого комплексу України. Місце України за рівнем економічного розвитку.

Тема 10. МІЖГАЛУЗЕВІ КОМПЛЕКСИ ТА ЇХ РОЛЬ У РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Поняття та види міжгалузевих комплексів. Роль та склад паливно-енергетичного комплексу в національному господарстві України. Гірничо-металургійний комплекс. Машинобудівний комплекс. Комплекс галузей хімічної промисловості. Будівельний комплекс. Лісопромисловий комплекс. Комплекс галузей легкої промисловості. Агропромисловий комплекс. Транспортний комплекс. Соціальний комплекс.

Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1.	Підготувати аналітичний огляд поточної ситуації в певному регіоні/в певній галузі (за вибором студента) на основі експертних матеріалів провідних вчених України, інформаційної бази зі статистики тощо (10 балів)
2.	Підготувати та опублікувати тези у міжнародній конференції за індивідуальною темою (10 балів).
3.	Презентація та захист доповіді за узгодженою тематикою (10 балів).

Методи навчання та форми контролю у відповідності до програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми і засоби оцінювання
<p>ПРН 15. Знання сучасних парадигм дослідження соціально-економічного розвитку регіонів та громад; закономірностей та чинників формування і розвитку економіки регіонів; процесів та явищ розвитку територій; відтворювальних, ринкових, інституційних та зовнішньоекономічних структурних диспропорцій в економіці регіонів.</p>	<p>поєднання теоретичних знань (лекції, дискусії) з практичними навичками (кейси, аналіз даних, моделювання, проектна робота) та самостійним дослідженням (наукові роботи, аналітичні звіти), а також інтерактивні методи (дебати, рольові ігри) та сучасні технології (віртуальні лабораторії, інтерактивні платформи)</p>	<p>Поточний контроль: тестування, есе, розв'язання кейсів, аналітичні звіти та презентації, котрі дозволяють оцінити як знання теорії, так і здатність застосовувати їх для аналізу складних явищ та прогнозування, а також критично мислити та структурувати інформацію. Підсумковий контроль: залік</p>
<p>ПРН 16. Знання інституційних засад формування та реалізації державної регіональної політики; механізмів регулювання соціально-економічними процесами на регіональному та локальному рівнях; методичного алгоритму розробки та реалізації стратегій регіонів та громад.</p>	<p>пояснення, опрацювання наукових досліджень, спостереження і аналіз випадків, самостійна робота студентів, частково-пошуковий метод, виконання індивідуальних навчальних завдань, методи інтерактивного навчання, створення ситуації пізнавальної новизни</p>	<p>Поточний контроль: усна співбесіда за матеріалами розглянутої теми на початку наступної лекції, презентація, доповідь, схематичний конспект, підбір вправ, проведення інтерактивних вправ. Підсумковий контроль: залік</p>

Критерії оцінювання відповідно до форм і видів контролю

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <https://v.gd/ADELEh>. Бально-накопичувальна система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожного освітнього компонента містить поточний, підсумковий контроль знань та самостійну роботу.

БАЛЬНО-НАКОПИЧУВАЛЬНА СИСТЕМА ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ З ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ, ЯКА ПІДЛЯГАЄ ОЦІНЮВАННЮ	РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ НА НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТТЯХ	РАЗОМ
	Доповіді на семінарських заняттях	5
	Виконання практичних вправ	5
	Виконання тестових завдань	5
	Усна співбесіда	5
	Наукова дискусія	5
	Робота зі статданими	5
	Разом	30
	САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ	
	Підготовка презентацій і їх захист	10
	Написання есе	10
	Написання тез доповідей для участі у науково-практичних конференціях	10
	Разом	30
	ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ (залік)	40
	Загальний бал ОК	100

Робота здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях з освітнього компонента оцінюється за видами навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів. Оцінювання видів навчальної діяльності здійснюється за шкалою «0», «1», «2», «3», «4», «5». Критерії оцінювання діяльності здобувачів вищої освіти за окремими видами навчальних робіт, наведені у таблиці нижче.

Оцінювання окремих видів робіт

Методи контролю результатів навчання	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Творчі завдання (реферат, есе, схеми, презентації)	<p>5 балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 5 балів – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, – 4 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 3 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено достатній аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 1-2 бали – зміст не відповідає темі, є багато недоліків, невідповідність вимогам щодо оформлення, плагіат. <p>0 балів – відповідь відсутня</p>
Практико-орієнтовані завдання (проекти, ситуаційні завдання тощо)	<p>5 балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 5 балів – завдання виконано правильно і якісно, виявлено вміння студента застосовувати, творчо використовувати психологічні теоретичні знання на практиці, пов'язані з особливостями і засобами психологічної діяльності. Здобувач демонструє навички ефективної взаємодії, аргументує, переконує, приймає рішення, логічно формулює думку, відстоює власну позицію у процесі вирішення фахових завдань. – 4 бали – завдання виконані в основному правильно, але неповно. В ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач демонструє навички взаємодії, аналізує, аргументує, логічно формулює, демонструє приклади, роблячи вибір, намагається, але не завжди вміє відстояти власну позицію у процесі вирішення фахових завдань. – 3 бали – завдання виконані неповно та на низькому рівні. У ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач демонструє навички взаємодії, обговорює, формулює, демонструє думку, роблячи вибір, не завжди вміє переконати, відстояти власну, віддають перевагу позиції інших у процесі вирішення фахових завдань.

	1-2 бали – завдання виконані неповно з помилками. Здобувач розглядає, розпізнає, описує в загальних рисах, але не визначає зв'язки між закономірностями, особливостями розвитку і функціонуванням психічних явищ в контексті професійних завдань. – 0 балів – відповідь відсутня
--	---

Згідно з Положенням про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладачем за освітнім компонентом визначено 3 види самостійної роботи (згідно орієнтовного переліку видів діяльності здобувача, які дозволяють продемонструвати досягнення результатів навчання, наведених в Положенні). Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів.

Підсумковим контролем на освітньому компоненті Основи розвитку продуктивних сил економіки є письмовий залік, на його складання надається 40 балів. Заліковий білет включає 2 теоретичних питання (по 15 балів за відповідь на 1 питання) та 10 тестових завдань (по 1 балу за відповідь) з усіх тем, які входять до програми освітнього компонента. Критерії оцінювання підсумкового контролю подано нижче:

Характеристика критеріїв оцінювання знань	Якісна шкала	За 40 бальною шкалою
Високий рівень Характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.	відмінно	36-40
Високий рівень Характеризується глибокими і міцними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має частково дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.	добре	33-35
Достатній рівень Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Студент самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.	добре	30-32

Середній рівень Знання неповні, поверхневі. Студент відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.	задовільно	27-29
Початковий рівень Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення.	задовільно	24-26
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.	Не зараховано (з можливістю повторного складання екзамену)	21-23
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватись при виконанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень	Не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента)	1-20

Оцінювання результатів навчання в Університеті здійснюється відповідно до 100-бальної шкали:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням освітнього компоненту	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням освітнього компоненту

Порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (відповідно Положення про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <http://surl.li/lgwzd>).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <http://surl.li/lgwzd>, розміщеного на офіційному сайті Університету. З даним Положенням здобувачів знайомлять куратор ЕCTS, гарант освітньої програми, НПП, які викладають на ОП. Також інформація щодо перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті розміщується на офіційній сторінці кафедри, включаючи зразок заяви для визнання результатів такого навчання і рекомендованих онлайн-ресурсів для неформальної освіти. НПП освітньої програми здійснюється моніторинг сертифікаційних програм, курсів на онлайн-платформах та в офлайн-режимі з метою надання здобувачам вищої освіти актуальної інформації про підвищення рівня професійної підготовки та можливого перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті. Такі рекомендації надаються здобувачам на сторінці освітнього компонента Основи розвитку продуктивних сил економіки на ЦОДТ.

Перелік рекомендованої літератури (основної і додаткової), електронних ресурсів, нормативних документів, публікацій з освітнього компонента викладачів освітньої програми, з якими можна ознайомитися в репозиторії <http://eprints.mdpu.org.ua> та у вільному доступі у мережі Інтернет

Основна

1. Андрущенко Т. В. Територіальне розміщення продуктивних сил: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури. 2022. 320 с.
2. Бондаренко І. Г. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: сучасні тенденції. Львів: ЛНУ імені Івана Франка. 2023. 290 с. 9 . Гавриш Н. М. Розвиток продуктивних сил у контексті регіональної економіки. Дніпро: ДНУ імені Олесея Гончара. 2023. 300 с.
7. Євтушенко Л. Г. Розміщення продуктивних сил і сталий розвиток регіонів. Одеса: ОНУ імені І. І. Мечникова. 2023. 310 с. Ковальчук Т. Г. Продуктивні сили в аграрному секторі: розміщення та ефективність. Чернівці: ЧНУ імені Юрія Федьковича. 2022. 290 с.
10. Кузьменко В. С. Інноваційні підходи до розміщення продуктивних сил в умовах глобалізації. Полтава: ПУЕТ. 2023. 310 с.
12. Мартинюк О. Г. Продуктивні сили та регіональна спеціалізація. Львів: ЛНУ імені Івана Франка. 2023. 300 с.
13. Назаренко В. П. Розміщення продуктивних сил у зовнішньоекономічній діяльності. Дніпро: ДНУ імені Олесея Гончара. 2022. 290 с.

Додаткова

14. Олійник Г. Л. Продуктивні сили: методи та моделі територіального розміщення. Київ: Центр учбової літератури. 2023. 320 с.

16. Романенко О. М. Розміщення продуктивних сил у державному секторі. Одеса: ОНУ імені І. І. Мечникова. 2024. 290 с.

17. Сергієнко Л. В. Регіональна спеціалізація та продуктивні сили: навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка. 2022. 300 с.

18. Тимошенко І. О. Продуктивні сили у сфері інноваційного бізнесу. Київ: Знання. 2023. 290 с.

20. Шевченко Т. М. Ефективність розміщення продуктивних сил у сучасній економіці. Київ: Центр учбової літератури. 2024. 320 с.

Електронні ресурси:

Законодавство України URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

Офіційне інтернет-представництво Президента України URL:

рядовий портал (Кабінет Міністрів України) URL: <http://www.kmu.gov.ua>

Міністерство освіти і науки України URL: <https://mon.gov.ua/>

Міністерство соціальної політики України URL: <https://www.msp.gov.ua/>

Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України

U

R

Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського URL:

н

Б

Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка URL:

д

Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська

и

Державна служба статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Б

Б

Б

Б

Б

Б

Б

Б

Б

Б

Б

Б

Б

Б

Б

Б

Б

Б

Б

Б

Б

Б